

در نشست سازمان همکاری اسلامی مطرح شد

حکومیت اهانت

به ساحت مقدس قرآن کریم

نشست اضطراری سازمان همکاری اسلامی درباره اهانت به ساحت مقدس قرآن کریم عصر دیروز دو‌شنبه با حضور وزیران خارجه کشورهای عضو برگزار شد.

فیصل بن فرحان وزیر امور خارجه عربستان در این نشست که از طریق ویدئوکنفرانس برگزار شد، گفت: ما موارد آتش زدن قرآن کریم را محکوم می‌کنیم.

صفحه ۲

سه‌شنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۲ • ۱۴ محرم ۱۴۴۵ • ۱ آگوست ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۶۱۵ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: گفت‌وگو با ناصر پاشاپور مجموعه‌دار و ایده‌پرداز پروژه «لیلان»، ۴ سال زندان برای ۲ روزنامه‌نگار، پاسخ وزارت کشاورزی به گزارش «شرق»، فاجعه کاهش جمعیت و **یادداشت‌هایی از فرشید سامان پور**، حمیدرضا اکبرپور

گزارشی از طرح نهضت ملی مسکن که با متراکم‌سازی بی‌قاعده کلان‌شهرها را در خطر تهرانیزه‌شدن قرار داده است

شهرسازی ناهنجار

گزارش تیریک را در صفحه ۴ بخوانید

احتمال تعطیلی آخر هفته به دلیل افزایش دمای هوا

گرما به مرز هشدار رسید

۱۰

واکنش وزارت بهداشت به یک گزارش

۱۰

برسد به دست رئیس قوه قضائیه

به داد سهامداران وسدید برسید

۲

یادداشت

دموکراسی پیمانی

اقتشین حبیب‌زاده

«تری لین کارل» در کتاب «معمای فراوانی، رونق‌های نفتی و دولت‌های نفتی»، به بررسی تأثیر اقتصاد نفت بر دولت‌های نفتی و سیاست‌های اعمالی از سوی آنها می‌پردازد؛ سیاست‌هایی که در برخی از کشورهای در حال توسعه نتنها به توسعه نینجامید، بلکه منجر به اعمال محدودیت در حوزه سیاسی نیز شده است؛ محدودیت‌هایی از جنس تمرکز قدرت در دست گروه‌های خاص. او در این‌ کتاب هنگام بررسی ونزولا به‌عنوان نمونه، هم‌زمان با سقوط دولت «مارکوس پِرز خیمِنز» و آغاز دوره گذار به دموکراسی در سال ۱۹۵۸، از ازایای با عنوان «دموکراسی پیمانی» (Pacted Democracy) نام می‌برد و در تعریف این دموکراسی چنین می‌گوید: «دموکراسی پیمانی از رهگذر چانه‌زنی و سازش‌های طبقات ممتازه طی گذار از حکومت اقتدارگرا برقرار می‌شود. ضامن بقای این دموکراسی، برآورده‌کردن گزینشی مطالبات است؛ درحالی‌که دامنه نمایندگی را محدود می‌کند تا به طبقات مسلط سنتی امپئیان دهد به منافع حیاتی‌شان احترام گذاشته خواهد شد.»

درواقع دموکراسی پیمانی با بیعتی حاصل توافق اصحاب ثروت و قدرت بر سر این مهم است که قواعد دموکراسی یعنی برگزاری انتخابات در چارچوب یک رقابت تعریف‌شده را رعایت کنند و در ازای این احترام به دموکراسی توافقی، بر سر منافع و نحوه تقسیم آن اتفاق و سازش کنند. ازجمله این توافقات می‌توان به نحوه توزیع قدرت در پارلمان و دستگاه‌های اجرایی و حتی قضائی، توزیع رانت‌های نفتی و جابه‌جایی سالمات‌آمیز قدرت در میان نخبگان در ونزولا اشاره کرد. براساس این هرکس در فرایند دموکراتیک توافقی رئیس دولت می‌شود، سهم اشخاص از رانت‌ها و درآمدهای نفتی هیچ‌گونه تغییری نمی‌کند. رقابت تنها میان دو حزب طرف این توافق در جریان بود و به هیچ گروه و حزب و جریان دیگری اجازه ورود نمی‌دادند. میان خودشان انتخابات برگزار می‌کردند و در پشت پرده مهم نبود چه حزبی پیروز میدان می‌شود؛ چراکه سهم هر حزب سر جایش بود و گروه پیروز هیچ‌گونه تعدی به آن نمی‌کرد. کسی در آن توافق، سیستم توزیع رانت حاصل از نفت را به چالش نمی‌کشید.

برای فرونشاندن ناراضیاتی مردم نیز بخشی از درآمدهای نفتی را از طریق افزایش اختیارات دولت در حوزه رفاه اجتماعی به صورت‌های کونگون توزیع می‌کردند. همچنین از سلب‌روش‌ها ازجمله افزایش تعداد کارکنان در بخش‌های دولتی و عمومی از میسان وفاداران سیاسی و براساس روابط شخصی نیز بهره می‌بردند.کسی به دنبال توسعه پایدار و ظرفیت‌سازی برای دولت و اصلاح نظام اقتصادی و مالیات نبود. عمده صنایع محدود به صنایع انرژی‌بر و سرمایه‌بر و متکی به رانت‌های متعدد و یارانه‌های دولتی بود. از آن جمله می‌توان به صنایع فولاد، آلومینیوم، صنایع برق آبی و پتروشیمی اشاره کرد که همه تحت حمایت یک مجموعه به مدیریت یک زئوال با اختیارات وسیع بود که از مجوزهای واردات و تعرفه‌گیری و انواع رانت‌ها برخوردار بودند.

ادامه در صفحه ۸

رحیمی جهان‌آبادی درواکنش به هجوم سایبری‌ها

در فضای مجازی تشریح کرد

تندروی و اخلاق‌گریزی

معصومه معظمی: به دنبال اعتراض جلیل رحیمی جهان‌آبادی، نماینده مردم تربت جام، به حکم یک سال تبعید مرضیه محمودی، سردبیر سایت تجارت‌نیوز، به این شهرستان که به دلیل شکایت حمید رسایی، نماینده پیشین مجلس، صادر شد، جنگ تویتری میان این نماینده اصلاح‌طلب با سایبری‌های تندرو شکل گرفت.

صفحه ۲

گفت‌وگوی احمد غلامی با محمد مالجو درباره کتاب «خیز خام»

گمشدگان تاریخ

● عکس: سپند تالی، شرق

کتاب «خیز خام» نوشته اخیر محمد مالجو که با انکار بر اسناد عمدتا منتشرشده، روایتی از تاریخ زندگی مسمندان در عصر بهلولی طی فاصله زمانی اردیبهشت ۱۳۰۹ تا یکم شهریور ۱۳۲۰ به دست می‌دهد، با رویکرد «تاریخ از پایین»، نوشته شده است. البته تاریخ‌نگاری مردم در مقطعی خاص از تاریخ معاصر ما، با پژوهش‌های مالجو در حوزه اقتصاد سیاسی بی‌ارتباط نیست؛ چراکه او باور دارد تاریخ مردمان، تاریخ اقتصاد سیاسی هم هست، چون رویکردهای اقتصاد سیاسی، شکل زیست و زندگی و بودونبود سرزمین‌ها و مردمانشان را نشان می‌دهند.

او در این کتاب، به تعبیری سراغ گمشدگان تاریخ می‌رود و بُرشی از زندگی گدایان، ولگردان، عجویه و ارامل، بی‌نوابان، بی‌خانمان، درراه‌ماندگان، بی‌کاران فقیر، یتیمان بی‌کس، مجانبین بی‌سرپناه، کوچندگان تهری دست، مسامندان بی چیز و ازکارافتادگان بی‌بضاعت را روایت می‌کند.

این گفت‌وگو را در صفحه ۶ بخوانید

یادداشت

معیشت را به توسعه گره بزنیم

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

مرحوم نیازمند، بنیان‌گذار سازمان گسترش و نوسازی صنایع و از تکنوکرات‌های برجسته دهه ۴۰، معروف به دهه طلایی اقتصاد ایران، در خاطرات خود از ششی در فرودگاه مهرآباد یاد می‌کند که منتظر آمدن مادرش از مکه است و به سبب ازدحام جمعیت و «مستقلینی که از سر هم بالا می‌رفتند و پیرها زیر دست‌وپای می‌ماندند و چمدان مسافرین با یک کامیون کمپرسی آورده می‌شد و مانند ماسه در وسط ساختمان خالی می‌شد» می‌بردمد ویلچری که سبیلندر اکسیژن به او وصل بوده، دچار حمله قلبی می‌شود و به سبب نبود پزشک و رئیس فرودگاه در محل کار خود، فوت می‌کند: «امبولانس آوردند و او را بردند.» او گزارش این واقعه را با عصبانیت و به طور محرمانه به نخست‌وزیر وقت (هودی) می‌دهد و او نیز بدون اطلاع قبلی با فریدون مهدوی، وزیر بازرگانی (که به بولدوزر دولت شهرت داشت) به فرودگاه می‌رود و… نتیجه آنکه در کمتر از سه سال در کنار همان‌جا فرودگاه آبرومندی ساخته می‌شود که هم «وسعت کافی داشته و چمدان‌های مردم با غلتک آورده می‌شد و هم چرخ دستی و توار غلتان و… نیز به میزان و کیفیت مناسب وجود داشته است»؛ اما این دوره طلایی متأسفانه با سرازیرشدن درآمدهای نفتی و سیاست‌های غلط اقتصادی و توهم شاهنامه در کتاب مهیمانان خارجی در حین عبور از تونل فرودگاه امام واقعا خجالت می‌کشیم… بنده به دلیل وظایف کارم‌ی به ۶۰ کشور دنیا سفر کرده‌ام و واقعا وقتی از فرودگاه کشورهای خارجی وارد فرودگاه امام می‌شوم، گویی از یک شهر بزرگ وارد یک روستا شده‌ام» (۱۴۰۱/۸/۲۳). هر روز نیز اخباری از لغو یا تأخیر طولانی پروازها و بازار سیاه بلیت و بی‌نظمی‌های شدید فرودگاهی و… می‌شنوم که البته خم به ابروی کسی نمی‌آورد و این بی‌نظمی، معنای نظم یافته است. چنان‌که اظهارات اخیر سخنگوی هواپیمایی کشوری درباره اینکه «تعداد هواپیمای مورد نیاز کشور ۵۰۰ تا ۵۵۰ فروند است و ناوگان هوایی کشور حدود ۱۸۰ هواپیما در اختیار دارد» شاخک مسئول عالی‌رتبه‌ای را برای چاره‌جویی تیز نمی‌کند. این در حالی است که این روزها شاید بیش از هر زمان دیگری در کشورهای اطراف‌مان اخباری از توسعه عجیب‌وغریب زیرساخت‌ها اعم از زیرساخت‌های هوایی و فرودگاهی و تأسیسات بندری و جاده‌ها و راه‌های آهن تا زیرساخت‌های مالی و بانکداری و آموزشی و رسانه‌ای منتشر می‌شود.

ادامه در صفحه ۵

پیشروی اوکراین در آزادسازی مناطق اشغالی روسیه را نگران کرده است

خشم مدودف

۵ مصاف تیم رسانه‌ای قالیباف و دولت در پی سخنان یک منبری

پای دولت و گلیم انتخابات

۲

نباید فریب تیترها را خورد

پروژه حماسه‌سازی برای امیر قلعه‌نویی

«ایران در سخت‌ترین گروه انتخابی جام جهانی»، احتمالاً بسیاری از علاقه‌مندان به فوتبال ایران، حداقل یک بار چشمشان به چنین تیتری در روزهای اخیر خورده است. ماجرا مربوط به قرعه‌کشی مرحله اول انتخابی جام جهانی ۲۰۲۶ است که ایران باید در گروه E به مصاف تیم‌های ازبکستان، ترکمنستان و برنده بازی هنگ‌کنگ و بوتان برود. اینکه چرا از این گروه بسیار ساده که با احترام به سایر رقبا، با نفرات دوم تیم ملی ایران هم پیروزی برابر آنها در دسترس است، باید از «سخت‌ترین گروه ممکن» نام برده شود، از آن دست اتفاقاتی است که باید با بیش‌بیشتری بررسی شود. برخلاف این تیتر، ایران به‌عنوان دومین تیم برتر آسیا که بسیاری انتظار دارند بالاخره در رقابت‌های جام ملت‌های آسیا طلسم‌شکنی کرده و قهرمان شود، روی کاغذ و غیرکاغذ کار دشواری برابر این رقبا ندارد. آمار هم چنین موردی را ثابت کرده است. چه هنگ‌کنگ باشد چه بوتان، آنها شاید آرزوی گل‌زنی به تیم ملی فوتبال ایران را داشته باشند.

این گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

یادداشت

لایحه حجاب و عفاف و نوآوری‌های کیفری!

علیرضا غریب‌دوست

اخبار جالب و آموزنده‌ای از لایحه پیشنهادی موسوم به «عفاف و حجاب» منتشر شده است که به نظر نگارنده این سطور، متأثر از آثار مثبت این لایحه، باید منتظر تحولات شگرفی در حوزه کیرفشناسی در آینده نزدیک باشیم. این لایحه که ۷۰ ماده دارد، از مجازات‌های مالی سبک و ناچیزی چون جزای نقدی ۶ میلیون تومانی تا ۲۴ میلیون و ۵۰ میلیون و ۱۰۰ میلیون و ۱۵۰ میلیون و ۲۸۰ میلیون تومان آغاز می‌شود و محکومیت به پرداخت ۱۰ درصد کل دارایی فرد مرتکب با ۲ ماه تا ۶ ماه سود او از کسب‌وکاری که به آن مشغول است و در برخی موارد حتی ۵ تا ۱۵ درصد سود سالانه کسب و کارش را نیز ممکن است در بر گیرد. همین‌طور مجازات‌های ۵ سال و ۱۰ سال و ۱۵ سال زندان و صد البته احکام تأمینن دیگری چون ۶ ماه تا ۵ سال ممنوعیت خروج از کشور و ۶ ماه تا ۵ سال انفصال از خدمات دولتی و محرومیت و ممنوعیت از حضور و فعالیت در فضای مجازی و غیره را نیز پوشش می‌دهد. از این روی این لایحه (ان‌شاءالله در آینده قانون) مرتب بر نوآوری‌های جدیدی در حوزه حقوق کیفری خواهد بود. من چندی پیش در مصاحبه مشروحی عرض کرده بودم که نظام حقوقی ملی ما پیش‌رو نیست. حالا عرضم را پس می‌گیرم و معتقدم پیش‌روترین سیستم مجازات در جهان متعلق به ماست و بعید است هیچ کشوری در دنیا به گذرد پای ما هم برسد. از نیکی‌ها و مزایای این سبک قانون‌گذاری و پیشگامی در توسعه مجازات –صرف‌نظر از کاهش قابل توجه تنش‌های اجتماعی و بازگرداندن آرامش به جامعه و البته جلوگیری از دامن زدن به بحران‌های ویرانگر و رشد و توسعه اقتصادی سریع- شناسایی طبقه جدیدی از مجرمین فوق خطرناک است که قبلاً ما حقوق‌خوانده‌ها از کنار آنان به سادگی عبور می‌کردیم و در خیالمان آنها را افرادی بی‌خطر می‌دانستیم که فقط سبک زندگی خاصی را برگزیده بودند و رفتار آنها آسبیب به نظام اجتماعی ما نمی‌زد. حالا این لایحه فوق علمی ثابت کرد که این همه استاد برمدعی وابسته و فرب‌زده حقوق کیفری، چقدر بی اطلاع، کم‌دانش و بی‌صیرت بودند که متوجه این گروه خطرناک از مجرمین در جامعه ما نشده بودند. برای نمونه ما آموخته بودیم و به دیگران نیز این‌گونه آموزش می‌دادیم که تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و قاچاقچیان مواد مخدر، مجرمین خطرناکی هستند. اما معلوم شد این‌گونه نیست و قانون‌گذار «حکیم» به درستی تبیین نمود که مجرمین به مراتب خطرناک‌تری در جامعه و پیش چشمان ما زیست مجرمانه دارند و ما از آنها بی‌خبر بوده‌ایم. مثلاً به‌موجب ماده ۲ قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷ با اصلاحات بعدی (۱۳۹۶/۷/۱۲) کسانی که تولیدکننده گُلل، خشخاش، خشخاش، شاهدانه یا از این دست گیاهان دارویی باشند به موجب قانون به پرداخت ۱۰ تا حداکثر ۱۰۵ میلیون تومان جزای نقدی محکوم می‌شوند چون به ما آموخته‌اند که «قانونگذار حکیم است و حکمتی برای قانونگذاری‌اش دارد».

ادامه در صفحه ۸